



Drammen kommune  
Engene 1  
3008 Drammen

## Rapport etter forurensningstilsyn ved Solumstrand avløpsanlegg

### Sammendrag

Fylkesmannen gjennomførte 2. og 3. oktober 2012 forurensningstilsyn ved Solumstrand avløpsanlegg. Tilsynet ble gjennomført som en revisjon. Denne rapporten omhandler avvik, anmerkninger og andre forhold som ble avdekket under revisjonen. Rapporten omhandler også oppfølging etter revisjonen.

Drammen kommune kunne ved revisjonen dokumentere at Solumstrand avløpsanlegg i perioden juli 2011 til august 2012 har oppfylt utslippstillatelsens krav til rensing av fosfor og organisk stoff.

Fylkesmannen avdekket tre avvik og en anmerkning under revisjonen.

Avvikene gjaldt følgende:

- Virksomheten overholdt ikke kravet til maks tap fra avløpsnett.
- Virksomheten håndterte farlig avfall i strid med forurensningsregelverket.
- Noen av virksomhetens rutinebeskrivelser var feil/mangelfulle.

Anmerkningen gjaldt følgende:

- Drammen kommune kunne forbedre deler av internkontrollsystemet ved Solumstrand avløpsanlegg.

Avvikene og anmerkningen er nærmere beskrevet under eget punkt.

Vi ber om at virksomheten innen 15. februar 2013 sender Fylkesmannen en plan for retting av avvikene. Oppfølgingen etter revisjonen er nærmere beskrevet under eget punkt.

Vi fatter vedtak om at virksomheten skal betale 44 600 kr i gebyr for revisjonen. Vedtaket kan påklages til Klima- og forurensningsdirektoratet.

Marianne Seland  
rådgiver

Håkon Dalen  
kontrollør

## Diverse informasjon

Dato for revisjonen: 2. og 3. oktober 2012	Rapportnummer: 2012.001.R.FMBU
Forrige kontroll: 14. mars 2008 (inspeksjon)	
Kontaktperson for virksomheten: Hermann Bräuer, fagleder VA prosess	Tilstede fra Fylkesmannen: Irene Tronrud Håkon Dalen

### *Kontrollert virksomhet*

<b>Navn:</b> Solumstrand avløpsanlegg	<b>E-post:</b> <a href="mailto:hermann.brauer@drmk.no">hermann.brauer@drmk.no</a>
<b>Besøksadresse:</b> Svelvikveien 171	<b>Telefon:</b> 03008
<b>Organisasjonsnr. (underenhet):</b> 980360377	<b>Kommune:</b> 0602 Drammen
<b>Eies av (organisasjonsnr.):</b> 939214895	<b>Anleggsnr.:</b> 0602.0187.01
<b>Anleggsaktivitet:</b> Avløpsnett og -rensing	<b>Tillatelse gitt:</b> 6. september 2005
<b>Risikoklasse:</b> 2	<b>Tillatelse sist endret:</b> -

## Bakgrunn for revisjonen

Fylkesmannen gjennomførte revisjonen for å kontrollere om Drammen kommune overholder gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningslovgivningen for Solumstrand avløpsanlegg. Revisjonen er en del av Fylkesmannens risikobaserte tilsyn.

Tema for revisjonen var som følger:

- internkontroll
- risikovurdering
- utslippskontroll
- farlig avfall
- vedlikehold

Rapporten beskriver avvik og anmerkninger som ble avdekket under revisjonen, innen områder der Fylkesmannen er forurensningsmyndighet. Rapporten gir altså ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

### *Definisjoner*

**Avvik:** manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

**Anmerkning:** et forhold som Fylkesmannen mener er nødvendig å påpeke for å ivareta det ytre miljøet, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

## Resultater fra revisjonen

### Avvik

Vi fant følgende avvik under revisjonen:

#### Avvik 1

Virksomheten overholdt ikke utslippstillatelsens krav om maks tap fra avløpsnett.

Avvik fra:

Virksomhetens utslippstillatelse, vedlegg 2 – Krav til restutslipp fra rensedistriktene i Drammen kommune, og internkontrollforskriften § 5, 2. ledd punkt 5 og 7.

Kommentarer:

Et overordnet resultatkrav i virksomhetens utslippstillatelse er at tap av avløpsvann fra avløpsnett skal være maks 5 % per år, jamfør utslippstillatelsens vedlegg 2. Med avløpsvann mener vi i denne sammenhengen sanitært og industrielt avløpsvann, slik som definert i forurensningsforskriften § 11-3, og ikke overvann. Videre gjelder bestemmelsen alt avløpsnett som er tilknyttet Solumstrand renseanlegg, og som er eid av Drammen kommune. Private stikkledninger omfattes altså ikke av dette kravet.

Virksomheten vurderte det ved revisjonen slik at tapet av avløpsvann, inkludert overvann, fra avløpsnett den siste tiden har vært over 10 % per år. Videre var virksomheten usikker på hvor stor andel av dette som var sanitært og industrielt avløpsvann, og hvor mye som var overvann. Under tilsynet fikk vi opplyst at tapet av avløpsvann i hovedsak har kommet fra drifts- og nødoverløp, i perioder med nedbør og innlekking av fremmedvann i avløpsnett. Det var ellers uklart hvilken stilling/funksjon i Drammen kommune som hadde operativt ansvar for å kontrollere/fortløpende følge med på om kravet om maks 5 % tap av avløpsvann per år overholdes, og ansvar for å rapportere eventuelle avvik fra dette kravet. Endelig kunne virksomheten ved revisjonen ikke dokumentere en rutine for hvordan en slik kontroll skal skje.

#### Avvik 2

Virksomheten håndterte farlig avfall i strid med forurensningsregelverket.

Avvik fra:

Avfallsforskriften § 11-5, og internkontrollforskriften § 5, 2. ledd punkt 7.

Kommentarer:

Virksomhetens representanter kunne ved revisjonen vise frem utfylte deklarasjonsskjema brukt ved levering av farlig avfall. Men virksomheten lagret lysstoffrør på en slik måte at vi mener det var fare for at lysrørene kunne knuses. Videre manglet virksomheten en oversikt over hvilke typer farlig avfall som finnes ved Solumstrand avløpsanlegg, og en skriftlig rutine som beskriver hvordan dette avfallet skal oppbevares, merkes, deklarerer og leveres. For øvrig har Norsas' veileder om innlevering og deklarerer av farlig avfall ([www.norsas.no](http://www.norsas.no)) mye informasjon om hvordan farlig avfall skal oppbevares, deklarerer og leveres.

### Avvik 3

Noen av virksomhetens rutinebeskrivelser var feil, eller mangelfullt dokumenterte.

Avvik fra:

Internkontrollforskriften § 5, 2. ledd punkt 7.

Kommentarer:

Noen av virksomhetens rutiner var ved revisjonen feil eller mangelfullt dokumenterte. Dette gjaldt følgende:

- Rutine 7.4.1 Varsel om utslipp, brudd på utslippstillatelse omhandlet brudd på sekundærrensekravet. Det er slik at alle analyseresultater som overskrider rensekravene med 100 % skal varsles til Fylkesmannen, jmfør forurensningsforskriften § 14-14 og kommentarer fra Klima- og forurensningsdirektoratet ([www.klif.no](http://www.klif.no) – Regelverk). Kravet om varsling gjelder også for fosfor. For øvrig anbefaler vi at rutinen presiserer hva 100 % overskridelse betyr. For fosfor tilsvarer dette ved Solumstrand avløpsanlegg 80 % renseeffekt eller lavere.
- Ansvar for vurdering av analyseresultater, og intern oppfølging av analyseresultater, syntes å være godt kjent blant de aktuelle medarbeiderne. Men virksomhetens rutinebeskrivelse 10.5. hadde en annen beskrivelse av hvem som er ansvarlige enn det som var praksis ved virksomheten.

### Anmerkninger

Vi anmerket følgende forhold under revisjonen:

#### Anmerkning 1

Drammen kommune kunne forbedre deler av internkontrollsystemet ved Solumstrand avløpsanlegg.

Kommentarer:

- Om oversikt over regelverkskrav som er av særlig viktighet for virksomheten, og om mål for det ytre miljøet, jmfør internkontrollforskriften § 5., 2. ledd punkt 1 og 4:

Virksomheten hadde overordnede mål for det ytre miljøet som en del av internkontrolldokumentasjonen. Målene var blant annet forankret i punkt 2.1.14 i økonomiplanen. Virksomhetens internkontrolldokumentasjon inneholdt også informasjon om deler av det forurensningsregelverket som er aktuelt for virksomheten, blant annet virksomhetens utslippstillatelse etter forurensningsloven. Videre viste virksomhetens representanter at de hadde kjennskap til aktuelle krav i forurensningslovgivningen. Vi mener likevel at virksomheten i internkontrolldokumentasjonen også bør gjengi konkrete overordnede krav i forurensningsregelverket, som for eksempel kravene om 90 % renseeffekt for fosfor, 70 % renseeffekt/25 mg O<sub>2</sub>/l for BOF<sub>5</sub>, 75 % renseeffekt/125 mg O<sub>2</sub>/l for KOF<sub>Cr</sub> og maks 5 % tap fra avløpsnett, i tillegg til krav for slam og for farlig avfall. Vi mener

videre at virksomhetens målsetting bør ha en klar referanse til disse konkrete kravene. Dette mener vi kan bidra til at organisasjonen samlet sett får en enda bedre bevissthet om kravene, noe som igjen kan bidra til at kravene over tid blir fulgt.

- Om systematisk avvikshåndtering, jamfør internkontrollforskriften § 5, 2. ledd punkt 7:

Avvik (for eksempel brudd på forurensingsregelverket) som er av en viss alvorlighet og/eller som er stadig gjentakende, skal avvikshåndteres i samsvar med bestemmelsene i internkontrollforskriften § 5, 2. ledd punkt 7. Dette inkluderer undersøkelse av årsakene til at avvikene har skjedd, vurdering og iverksetting av strakstiltak for å rette avvikene og vurdering og iverksetting av avbøtende tiltak for å hindre at lignende avvik skal skje på nytt. Avvikshåndteringen skal dokumenteres skriftlig.

Virksomhetens representanter kunne ved revisjonen fortelle om, og dokumentere, at Drammen kommune har et system for slik avvikshåndtering ved Solumstrand avløpsanlegg. Men ut fra informasjonen vi fikk gjennom revisjonen ser det ut til at dette avvikshåndteringssystemet kan forbedres, ved at den/de som melder avvik blir gitt mer direkte tilbakemelding om hvordan et innmeldt avvik blir håndtert. Videre mener vi at avvikshåndteringssystemet kan forbedres ved at den dokumenterte rutinen for avvikshåndtering inkluderer konkrete eksempler på hendelser som *skal* ha systematisk avvikshåndtering. Slike konkrete hendelser kan for eksempel gjelde brudd på sentrale krav i forurensningslovgivningen, jamfør punktet ovenfor. I tillegg er alle typer naboklager relatert til forurensningsregelverket eksempel på hendelser vi forventer at blir systematisk avvikshåndtert.

## **Andre forhold**

### ***Risikovurdering***

Ifølge virksomhetens representanter er Drammen kommune i ferd med å få utarbeidet en ny risikovurdering for Solumstrand renseanlegg. Risikovurderingen skal inkludere fare for forurensning av det ytre miljøet, og kommunens plan er at den skal være ferdig innen utgangen av 2012.

### **Gjennomføring**

Systemrevisjonen omfattet følgende aktiviteter:

#### *Forberedende møte, onsdag 26. september*

Dette var et forberedende møte for planlegging av systemrevisjonen.

#### *Åpningsmøte, befaring og intervjuer, tirsdag 2. og onsdag 3. oktober*

Seks personer ble intervjuet. Revisorene gikk verifikasjon (befaring) tirsdag 2. oktober.

Verifikasjonen omfattet Solumstrand renseanlegg inkludert overløpsstasjonen ved anlegget.

#### *Avsluttende møte onsdag 10. oktober*

Fylkesmannens representanter la fram funnene sine etter revisjonen, og virksomheten kommenterte funnene.

## Oppfølging etter revisjonen

Drammen kommune plikter snarest å få rettet avvikene som er beskrevet i denne rapporten. Vi ber om at dere innen 15. februar 2013 sender oss en skriftlig plan for hvordan avvikene vil bli rettet. Planen skal angi tidspunkt for når avvikene skal være ferdig rettet.

Vi ber om at dere sender tilbakemeldinger per e-post til [postmottak@fmbu.no](mailto:postmottak@fmbu.no), eller per e-post til kontrolløren ([hda@fmbu.no](mailto:hda@fmbu.no)). Eventuelt kan dere sende tilbakemeldinger per post til Fylkesmannen i Buskerud, postboks 1604, 3007 Drammen.

## Vedtak om gebyr

Fylkesmannen varslet i e-post av 13. september 2012 at Drammen kommune vil bli ilagt et gebyr for revisjonen. Vi har ikke mottatt noen uttalelser til saken. Fylkesmannen fatter derfor følgende vedtak: Drammen kommune skal betale 44 600 kr i gebyr for revisjonen. Hjemmel for vedtaket er forurensningsforskriften § 39-3 jamfør § 39-7. Faktura med innbetalingsblankett ettersendes.

## Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Klima- og forurensningsdirektoratet innen tre uker, jamfør forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen sendes til Fylkesmannen. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes. Informasjonsark om klage på forvaltningsvedtak kan lastes ned fra [www.fmbu.no](http://www.fmbu.no) – Skjema.

## Offentlighet i forvaltningen

Den endelige revisjonsrapporten vil være tilgjengelig for offentligheten på [www.fmbu.no](http://www.fmbu.no), jamfør offentleglova.

## Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for revisjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med forskrifter
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid virksomheter (internkontrollforskriften)
- korrespondanse mellom virksomheten og Fylkesmannen
- virksomhetens egen dokumentasjon knyttet til den daglige driften og til forhold av betydning for helse, miljø og sikkerhet
- Utslippstillatelse for avløpsvann inkl. avløp fra tilknyttet næringsmiddelindustri og overvann fra Drammen kommune. Solumstrand og Muusøya rensedistrikt, av 6. september 2005 (virksomhetens utslippstillatelse)

## Informasjon til virksomheten

Regelverk som Fylkesmannen informerte om:

- Veiviser til regelverk for virksomheter, [www.regelhjelp.no](http://www.regelhjelp.no)
- Forskrift om begrensnig av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)

Brosjyrer/faktaark utdelt eller anbefalt:

- Veileder om innlevering og deklarerig av farlig avfall ([www.norsas.no](http://www.norsas.no))

## Deltakere ved revisjonen

Tabellen under viser en oversikt over funksjonene til de personene som deltok under formøtet, åpningsmøtet, intervjuene og sluttmøtet.

Funksjon	Forberedende møte	Åpningsmøte	Intervju	Sluttmøte
Virksomhetsleder VA	x	x	-	x
<i>Fra VA prosess:</i>				
Fagleder	x	x	x	x
Driftsingeniør bio/kjemi	x	x	x	x
Driftsingeniør maskin	-	x	-	-
Formann	x	x	x	x
Driftsoperatør renseanlegg	-	x	x	x
Driftsoperatør utestasjoner	-	x	x	-
<i>Fra VA drift:</i>				
Fagleder	x	-	-	x
Rådgiver VA drift	x	-	-	x
Driftsingeniør ledningsnett	-	-	x	x

Fylkesmannens revisjonsgruppe bestod av følgende personer:

Håkon Dalen, revisjonsleder

Irene Tronrud, revisor